

# Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

---

## Historiky o českých matematicích

*Pokroky matematiky, fyziky a astronomie*, Vol. 25 (1980), No. 6, 343--344

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/138189>

### Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1980

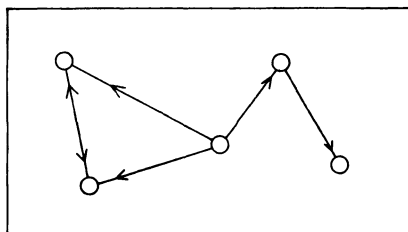
Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.



This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

Opakují: význam minipočítače je v manipulaci, nikoli v počítání.

Jiná ukázka je hra „Ukaž svou sestru“. Na dvoře znázorněném obdélníkem je soubor kroužků, představujících děti; šipkami je naznačena relace



„Ukaž svou sestru“. Tato hra pěkně motivuje postupnou abstrakci v nákresu a označování prvků; je i školou jednoduchých dedukcí (např. nalezení dvojic sester, nalezení chlapců, doplnění chybných obrázků umožňuje zkoumání symetrie relace aj.) To je přijatelný a nenásilný strukturalismus vzatý z reality a nikoli vyumělkovaný.

A tak skončíme již naše vážně míněné i uštěpačné poznámky. Za onoho času ještě nebyla didaktika matematiky, aby komplikovala vyučování i malým žákům. To komplikování je ovšem zdánlivé. Komplikuje se život, potřebujeme složitější prostředky k žití. Jen na jednu věc musíme dávat pozor – abychom dětem nebrali předčasně dětství.

## Historiky o českých matematicích

SEŠLO SE slavnostní shromáždění k 65. narozeninám akademika Kořínka. Hovořil akademik Jarník a blahopřeje ak. Kořínkovi k 50. narozeninám. Shromáždění zvedne udiveně hlavy a ak. Jarník k té padesátce doplní, že ve třináctkové soustavě, že však se mu zdá, že ta padesátka lépe vystihuje životní elán akademika Kořínka. Přirovnává pak osobnost ak. Kořínka k mnohostěnu, kde každá stěna zrcadlí některý z mnoha zájmů oslavence: matematiku, hudbu, turistiku, lyžování aj. Akademik Kořínek však ihned připomene, že mnohostěn má také hrany a vrcholy-hroty, které jsou řadě lidí velice nepříjemné.

KAŽDÝ MATEMATIK ví, co je to úplná matematická indukce. Méně jich ví, co je to neúplná matematická indukce: Nevíme-li, zda nějaké tvrzení matematické analýzy platí, podíváme se do čtyř dílů „Jarníka“ a pokud tam tvrzení není, tak neplatí.

DOC. LADISLAV KOUBEK, Dr.Sc., byl znalcem předpisů všeho druhu. Když po válce nastoupil učitelské místo, vyštouřoval předválečný předpis, že má právo, aby mu kterási průmyslová škola zhotovila nábytek za režijskou cenu. To bylo v době nedostatku nábytku výborné. Byl poslední, kdo tohoto práva využil; předpis v zápětí zrušili.

Když nastoupil na univerzitu, objevil starý předpis, že má právo, aby mu univerzita dala k osobnímu užívání jezdeckého koně. L. Koubeček tedy usilovně pátral, zda byl tento předpis zrušen; zdá se, že ke své lítosti v pátrání uspěl, není známo, že by rektora o koně požádal.

ČLEN KORESPONDENT VLADIMÍR KNICHAL v mladších letech velice rád přednášel. Byl jediný, kdo učil na fakultě za všechny nepřítomné kolegy. Jednou v pondělí se objevila vyhláška „Doc. Knichal pro onemocnění nebude 14 dní přednášet.“ Ale už ve čtvrtek se doc. Knichal objevil na cizí přednášce a radostně posluchačům zvěstoval: „Pánové, předčasně jsem se uzdravil a už zítra budu normálně přednášet.“

PROFESOR VÁCLAV HLAVATÝ byl znám tím, že nezkažil žádnou legraci. Když se vrátil z přednáškového pobytu v USA a objevil se zase v posluchárně, pozdravili ho posluchači jako obvykle povstáním. Prof. Hlavatý se dal slyšet, že jsme přece jen vychovanější než Američané: když tam přišel do posluchárny, měli pánové nohy na stolech a ráčili je dát dolů, až bylo potřeba něco napsat. Na příští přednášce jej pražští posluchači uvítali s nohama na stolech. Prof. Hlavatý se bez mrknutí oka postavil k tabuli a začal přednášet. Anglicky.

KDYŽ SE RUŠILY na Vojenské technické akademii v Brně některé obory, přešli posluchači těchto oborů na civilní Vysoké učení technické. Jeden z nich přišel na katedru matematiky a deskriptivní geometrie a chtěl mluvit se soudruhům náčelníkem. Přítomný vedoucí katedry profesor Klapka se na něho přátelsky pousmál a prohlásil: „Mladíku, copak jsme u Indiánů?“

STARÁ TRAMVAJ s otevřenou plošinou zastavila na červenou v Dlážděné ulici těsně u chodníku (mimo stanici) a z plošiny vystoupil prof. Hruša rovnou do náruče příslušníka SNB. Za přestupek měl prof. Hruša zaplatit pokutu 10,— Kčs; velkoryse však dával dvě desetikoruny a když mu strážmistr jednu vrátil, prohlásil: „To je předplatné“ a než se strážmistr vzpamatoval, nastoupil na stejném místě do další tramvaje.

## Vztah díla E. C. Hammersteina k časopisu Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

*Bohdan Zelinka, Liberec*

Chtěl bych zde tlumočit srdečné blahopřání profesora E. C. HAMMERSTEINA k jubileu časopisu PMFA. Současně bych se chtěl zmínit o opravdu srdečném vztahu, který má tento veliký vědec k PMFA, a o tom, jak tento časopis hluboce zapůsobil na jeho dílo.

Se jménem E. C. Hammersteina se čtenáři Pokroků setkali před několika lety, kdy si mohli přečíst úvod jeho přednášky o novém typu grafu zvaném motýl na konferenci o teorii grafů ve Smolenicích. V tomto úvodu byla poprvé publikována Hammersteinova spirituální teorie — teorie o vlivu a kovlivu látky zvané spiritus na mozky přednášejícího a posluchačů.

AKADEMIK BYDŽOVSKÝ uděluje posluchačům na konci semestru zápočty z algebraické geometrie. Přijde posluchač, který se seminářů nezúčastňoval. „Ale vás, pane kolego, neznám,“ prohlásil prof. Bydžovský. „Já vás, pane profesore, také ne,“ prohlásil snad až příliš odvážně student. A za tento dobrý vtíp posluchač zápočet dostal.

*Podklady pro tyto historky dodali Leo Boček, Milan Koman a Jiří Mikulčák*

PROF. EDUARD ČECH byl za svého předválečného působení v Brně pozván spolu s některými členy svého topologického semináře na večeři. Večeře se měla konat u Nováků na Sadové ul. 56. Profesor Čech prohlásil, že číslo domu si dobře zapamatuje: platí totiž rozklad  $56 = 7 \cdot 8$ , což dává čtyři po sobě následující přirozená čísla menší než 10. Na večeři však přišel pozdě a vysvětloval: bohužel jsem zapomněl číslo domu a musel jsem si je nejprve odvodit z rovnice  $10x + (x + 1) = (x + 2)(x + 3)$ . Tato rovnice má dvě řešení v přirozených číslech menších než 10:  $x = 1$  a  $x = 5$ . Šel jsem nejprve na Sadovou ul. č. 12 a tam jsem zjistil, že první řešení nevyhovuje. Druhé vyhovovalo, tak jsem už tady.

*Zachyceno podle vzpomínek akad. J. Nováka*